

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název materiálu	16 - Próza 4. etapy
Identifikátor	CZ.1.07/1.5.00/34.0597
Předmět	Český jazyk a literatura
Ročník	4. ročník
Obor, Kód	Obchodník, 66–41–L /008, Operátor oděvní výroby, 31-43-L/004
Anotace	Pracovní list je zaměřen na kulturně historickou situaci a literaturu po roce 1968
Autor	Mgr. Dana Vlasáková
Jazyk	čeština
Očekávaný výstup	Student se orientuje v literárně historickém kontextu, správně provede rozbor textu z hlediska stylistického
Klíčová slova	Normalizace, samizdat, exilová literatura, oficiální literatura
Druh výukového zdroje	Pracovní list
Typ interakce	kombinované
Cílová skupina	student
Stupeň a typ vzdělávání	střední odborné
Věková skupina	17-19
Datum vytvoření	2.11. 2012

1. Spojte správně termín a jeho vysvětlení

samizdat	samizdatové edice
exilová literatura	okupace
oficiální literatura	návrat do „normálu“
sametová revoluce	poklidná revoluce
charta 77	literatura vyhovující
srpen 1968	literatura autorů, kteří emigrovali
cenzura	kontrola a omezování toho, co vyjde
normalizace	básnická výzva
schematismus	neměnná pravidla k psaní umělecké literatury
agitační poezie	exilové nakladatelství
68Publishers	obcházení cenzury a vydávání vlastních děl v malém nákladu nelegálně
Petlice, Expedice, Popelnice	projev nesouhlasu, demokratické požadavky

2. Vysvětlete, proč se v tomto období rozdělila literatura na tři proudy. Termíny si znovu připomeňte, uveďte i představitele.

3. Pracujte s texty

Normalizace

Období zmrazení demokratizačního procesu v Československu a postupné likvidace většiny jeho výsledků, proces obnovy prosovětského režimu od srpna 1968 do května 1971, kdy proběhl XIV. sjezd KSČ (oficiální slovník užíval termín konsolidace).

Pojmem normalizace bývá rovněž označováno období od srpna 1968, respektive od dubna 1969 do listopadu 1989, kdy šlo o systémovou obnovu neostalinismu, postupné unavování a otupování politického odporu.

Režim pracoval pomocí hrozeb, tlaků, nabídek různých výhod, soustavného zpochybňování a očerňování jinak smýšlejících lidí, manipulací s fakty i hodnotami, individuální i sociální korupcí.

Současně to bylo období neutěšeného ekonomického vývoje, devastace životního prostředí, úpadku pracovní morálky, resp. morálky vůbec.

(<http://totalita.cz/vysvetlivky/normalizace.php>)

➔ určete funkční styl výňatku, charakterizujte slovní zásobu

➔ vysvětlíte pojem neostalinismus

➔ jakým způsobem se normalizace projevovala

➔ charakterizujte ekonomický vývoj tohoto období

➔ vysvětlíte si slova, kterým nerozumíte

Pronásledování pedagogických pracovníků

Politickému tlaku byli vystaveni i profesori a učitelé. Celá řada vysokoškolských učitelů byla již v roce 1948 propuštěna. Bylo zavedeno státní vedení vysokých škol, zlikvidována jejich autonomie a byla zrušena definitivita profesorů. V letech 1948 až 1954 se počet profesorů a docentů snížil z 1330 na 887, a bylo propuštěno na pět procent učitelů.

Rozšířenou formou persekuce byly rovněž neustálé přesuny z jedné obce do druhé. Jen v roce 1953 bylo přemístěno v českých zemích přes 6300 učitelů. Pro postavení učitele byl charakteristický politický tlak, kontrola a neúcta k jeho práci. Postavení učitele hluboce pokleslo ve společenském žebříčku.

Dřívější poslání kulturních činitelů vytlačila funkce pouhého vykonavatele směrnic a nařízení - jeho postavení pokleslo na úroveň služebníků moci. Učitelé měli za povinnost se plně angažovat v tzv. budovatelském úsilí - v kolektivizaci, ateistické výchově. Museli vykonávat administrativní práce ve veřejné správě. Podle plnění těchto úkolů je úřady posuzovaly.

(<http://totalita.cz/pik/pik.php>)

Odpovězte na otázky ano/ne vyplývající z textu

Mezi lety 1948 – 1955 se snížil počet profesorů a docentů na 887	ANO	NE
Učitelé byli vystaveni propagandě, měli se stát angažovanými pomocníky státu	ANO	NE
Pokud se učitel něčím provinil, byl přesunut bez jeho svolení do jiného působiště	ANO	NE
Postavení učitele v té době velmi stoupalo	ANO	NE
V období normalizace to měli učitelé podobné jako v období prvním	ANO	NE

Použité zdroje:

TOTALITA [online]. [cit. 30.10.2012]. Dostupný z (<http://totalita.cz/vysvetlivky/normalizace.php>)

TOTALITA [online]. [cit. 30.10.2012]. Dostupný z (<http://totalita.cz/pik/pik.php>)

